Perustuslakivaliokunnalle

Pyydettynä lausuntona hallituksen esityksestä (HE 133/2016 vp) laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta esitän kunnioittaen seuraavaa.

Asumisvelvollisuus (lakiehdotus 120a §)

Hallituksen esityksen mukaan ulkomaalaislaissa säädettäisiin uutena turvaamistoimena asumisvelvollisuudesta (120a §). Kansainvälistä suojelua hakenut ulkomaalainen voitaisiin määrätä asumaan nimetyssä vastaanottokeskuksessa ja ilmoittautumaan siellä yhdestä neljään kertaan vuorokaudessa. Edellytys olisi, että ulkomaalaislain 118–120 §:ssä tarkoitetut ensisijaiset turvaamistoimet (ilmoittautumisvelvollisuus, velvollisuus luovuttaa matkustusasiakirjat ja matkaliput viranomaiselle, vakuuden asettaminen) eivät ole riittäviä. Lisäksi sovellettaisiin turvaamistoimien määräämisen yleisiä edellytyksiä (ulkomaalaislaki 117a § 1 mom.): Turvaamistoimea saadaan käyttää, jos se on ”välttämätöntä” ulkomaalaisen maahantulon tai maassa oleskelun edellytysten selvittämiseksi taikka hänen maasta poistamistaan koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai täytäntöönpanon turvaamiseksi taikka ”muutoin maasta poistumisen valvomiseksi”. Turvaamistoimen määrännyt viranominen voisi vastaanottokeskuksen johtajaa kuultuaan myöntää luvan poiketa ilmoittautumisvelvollisuudesta ”painavan henkilökohtaisen syyn” vuoksi (120a § 2 mom.). Tällainen syy voisi olla esimerkiksi oma tai lähiomaisen vakava sairaus tai lähiomaisen hautajaiset (hallituksen esitys, 26). Vastaanottokeskuksen tulisi ilmoittaa asumisvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä vel-

vollisuuden määränneelle viranomaiselle. Seuraamuksena olisi sakkorangaistus (185 §). Asumisvelvollisuus olisi voimassa, ”kunnes maahantulon tai maassa oleskelun edellytykset on selvitetty, kunnes maasta poistamista koskeva päätös on pantu täytäntöön tai kunnes asian käsittely on muutoin päättynyt” (117a § 3 om.). Velvollisuus olisi määrättävä kuitenkin päättymään heti, kun se ei ole enää ”välttämätön päätöksenteon tai täytäntöönpanon turvaamiseksi” (117a 3 mom.).

Koska asumisvelvollisuuteen määrätty olisi vapaa liikkumaan ilmoittautumisvelvollisuuden rajoissa, asumisvelvollisuus ei perustelujen mukaan rinnastuisi ”kestonsa, asteensa ja aikaansaamansa sosiaalisten suhteiden estymisen vuoksi” lukittuun tilaan sijoittamiseen, eikä se näin ollen täyttäisi perustuslain 7 §:ssä tarkoitetun vapaudenmenetyksen tunnusmerkkejä (s. 30). Sen sijaan sillä puututtaisiin perus- ja ihmisoikeutena turvattuun *liikkumisvapauteen*. Arvio on mielestäni perusteltu. Samalla on kuitenkin syytä korostaa sitä, ettei rajanveto liikkumisvapauden rajoituksen ja henkilökohtaisen vapauden rajoituksena arvioitavan vapaudenmenetyksen välillä ole yksiselitteinen. Velvollisuus ilmoittautua vastaanottokeskuksessa jopa neljä kertaa vuorokaudessa saattaa rajoittaa merkittävästi liikkumisvapautta keskuksen ulkopuolella. Toinen rajanvetoon vaikuttava seikka on se, ettei asumisvelvollisuudelle säädettäisi tarkkaa enimmäiskestoa. Vapaudenmenetystä saatetaan lähestyä, jos asumisvelvollisuus jatkuu useita kuukausia ja jos ilmoittautumiskerrat ja -ajankohdat määrätään tänä aikana sellaisiksi, että ne tosiasiallisesti estävät tai rajoittavat merkittävästi ulkomaalaisen mahdollisuutta liikkua vastaanottokeskuksen ulkopuolella (rajoituksen kestosta myös jäljempänä).

Perustuslain 9 §:n 1 momentti turvaa Suomen kansalaiselle ja maassa laillisesti oleskelevalle ulkomaalaiselle vapauden ”liikkua maassa ja valita asuinpaikkansa”. Liikkumisvapautta suojataan myös Suomea velvoittavissa ihmisoikeussopimuksissa. *Euroopan ihmisoikeussopimuksen 4. lisäpöytäkirjan 2 artikla* turvaa jokaiselle, joka on laillisesti jonkin valtion alueella, oikeuden liikkumisvapauteen tällä alueella ja vapauden valita asuinpaikka. Oikeuden käytölle saadaan asettaa vain sellaisia lakiin perustuvia rajoituksia, jotka ovat ”välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen tai yleisen turvallisuuden takia, yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi, rikosten ehkäisemiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi tai muiden yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi”.

Perustuslain 9 §:n 1 momenttiin ei sisälly erityisiä rajoitusedellytyksiä, joten ehdotettua asumisvelvollisuutta tulee arvioida perusoikeuksien *yleisten rajoitusedellytysten* valossa. Esityksen perustelujen mukaan asumisvelvollisuudella pyritään turvaamaan kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn sujuvuus. Tarkoitus on varmistaa, että kansainvälistä suojelua hakeva henkilö on tarvittaessa helposti saatavilla turvapaikkahakemuksen käsittelyä, etenkin turvapaikkatutkintaa ja -puhuttelua, tai maasta poistamisen täytäntöönpanoa varten (s. 25). Tavoitteena on myös vähentää viimesijaisen turvaamistoimen eli säilöön ottamisen käyttöä (s. 1). *Hyväksyttävyysvaatimus* täyttyy etenkin jälkimmäisen tavoitteen kohdalla, merkitseehän säilöönotto vapaudenmenetystä ja siten ehdotettua asumisvelvollisuutta pidemmälle menevää puuttumista yksityisen perus- ja ihmisoikeuksiin.

Asumisvelvollisuudelle ei ehdoteta säädettäväksi tarkkaa enimmäiskestoa. Tällä on merkitystä *suhteellisuusvaatimuksen* kannalta. Esityksen perustelujen pohjalta ei ole myöskään mahdollista arvioida, kuinka kauan rajoitus voisi pisimmillään jatkua. Koska kyse on perus- ja ihmisoikeutena turvatun liikkumisvapauden rajoittamisesta, enimmäiskeston vahvistaminen laissa olisi perusteltua. Yksi vaihtoehto olisi soveltaa asumisvelvollisuuteen samoja enimmäisaikoja, jotka ovat jo ny-

kyisin käytössä säilöönoton kohdalla. Ulkomaalaislain 127 §:n mukaan säilöönotto voi jatkua pääsäännön mukaan kauintaan kuusi kuukautta. Kesto voi olla tätä pidempi, ei kuitenkaan yli 12 kuukautta, jos säilöön otettu ”ei tee yhteistyötä palauttamisen toteuttamiseksi tai kolmannelta valtiolta ei saada tarvittavia paluuasiakirjoja ja maasta poistamisen täytäntöönpano viivästyy näistä syistä”.

Täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta huomio kiinnittyy, paitsi asumisvelvollisuuden kestoa koskevaan sääntelyyn, myös siihen tapaan, jolla kyseisen turvaamistoimen edellytyksistä säädettäisiin. Asumisvelvollisuuteen ei liittyisi erityisedellytyksiä. Se poikkeaisi tässä suhteessa toisesta perus- ja ihmisoikeusrajoituksen sisältävästä turvaamistoimesta eli säilöön ottamisesta, jonka edellytyksistä säädetään erikseen ulkomaalaislain 121 §:ssä. Asumisvelvollisuus voitaisiin määrätä turvaamistoimia koskevien yleisten edellytysten täyttyessä. Lisäksi vaadittaisiin, etteivät ensisijaiset ja sisällöltään lievemmät turvaamistoimet ole riittäviä. Jälkimmäinen edellytys sisältyy jo hallintotoiminnassa yleisesti sovellettavaan suhteellisuusperiaatteeseen (hallintolaki 6 §). Perusoikeusnäkökulmasta olisi perusteltua, että laissa yksilöitäisiin ehdotettua tarkemmin ne tilanteet, joissa asumisvelvollisuuden määrääminen voi tulla kysymykseen. Tämä vähentäisi asiasta päättävän viranomaisen itsenäistä harkintavaltaa ja lisäisi päätöksenteon ennakoitavuutta perusoikeutta rajoitettaessa.

Viranomaisen päätös asumisvelvollisuuden määräämisestä samoin kuin ilmoittautumisvelvollisuudesta poikkeamista koskeva päätös olisivat valituskelpoisia päätöksiä. Asianosainen voisi valittaa kummastakin päätöksestä hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain mukaisesti (ulkomaalaislaki 190 §). Hallinto-oikeuden päätöksestä olisi mahdollisuus valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäen, että korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (ulkomaalaislaki 196 §). Ehdotettuun rajoitukseen liittyviä *oikeusturvajärjestelyjä* voidaan pitää tällä perusteella riittävinä.

Esityksen tarkoitus mitä ilmeisimmin on, että asumisvelvollisuutta koskevaa ulkomaalaislain 120a §:ää sovellettaisiin myös alaikäiseen *lapseen* – sen lisäksi, että lapsen asumisvelvollisuudesta säädettäisiin erikseen 122a §:ssä (hallituksen esitys, 19). Järjestely poikkeaisi säilöönottoa koskevasta sääntelystä, jossa täysi-ikäisen ja toisaalta lapsen säilöönotosta säädetään erikseen (erit. 121 § 2 mom.), tosin lain sisäisiin viittauksiin osaksi turvautuen. Ratkaisu ei vaikuta onnistuneelta. Se vaikeuttaa kokonaiskuvan saamista lapseen kohdistuvista turvaamistoimista ja etenkin niiden keskinäissuhteista. Voidaan myös kysyä, täyttääkö ehdotettu asumisvelvollisuutta koskeva sääntely suhteellisuusvaatimuksen erityisesti silloin, kun kohteena olisi lapsi, joka voisi olla myös 15 vuotta nuorempi.

Lapsen asumisvelvollisuus (lakiehdotus 122a §)

Toisena uutena turvaamistoimena ulkomaalaislaissa säädettäisiin lapsen asumisvelvollisuudesta (122a §). Sen edellytykset olisivat identtiset lapsen säilöön ottamista koskevien, voimassa olevan ulkomaalaislain 122 §:n vahvistamien edellytysten kanssa: Lapsen asumisvelvollisuus voisi koskea vain 15 täyttänyttä ilman huoltajaa olevaa ja kansainvälistä suojelua hakenutta lasta, jota koskeva päätös maasta poistamisesta on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi. Muiden edellytysten osalta ehdotetussa 122a §:ssä viitattaisiin lapsen säilöön ottamisen edellytyksistä 122 §:n 1 momentissa säädettyyn. Viimeksi mainitussa säännöksessä on puolestaan viittaus ulkomaalaislain 121 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään (täysi-ikäisen ulkomaalaisen) säilöönoton edellytyksistä. Niiden mu-

kaan ulkomaalainen voidaan ottaa yksilöllisen arvioinnin perusteella säilöön silloin, kun ulkomaalaislain 118–120 §:ssä tarkoitetut ensisijaiset turvaamistoimet eivät ole riittäviä ja kun jokin 121 §:n 1 momentin tarkoittamasta kuudesta vaihtoehtoisesta erityisedellytyksestä täyttyy. Lapsen säilöön ottamista koskee vielä perustuslakivaliokunnan vaatimuksesta säädetty edellytys, jonka mukaan kyseisen turvaamistoimen tulee olla ”viimesijaisena keinona välttämätön” (122 § 1 mom.; *PeVL 45/2014 vp*, 4/II)). Ennen päätöksen tekemistä lasta ja sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämää virkasuhteista sosiaalityöntekijää on kuultava. Näitäkin säännöksiä sovellettaisiin myös lapsen asumisvelvollisuuteen. Samoin sovellettaisiin turvaamistoimien määräämisen yleisiä edellytyksiä, joista säädetään ulkomaalaislain 117a §:ssä. Käytännön merkitystä olisi tässä yhteydessä 117a §:n 1 momentin 2 kohdalla, jonka mukaan turvaamistoimea saadaan käyttää, jos se on ”välttämätöntä” muun ohessa ulkomaalaisen maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi taikka muutoin maasta poistamisen valvomiseksi.

Lapsen asumisvelvollisuus tarkoittaisi – 120a §:ssä säädettävän asumisvelvollisuuden tavoin – velvollisuutta asua nimetyssä vastaanottokeskuksessa ja ilmoittautua siellä yhdestä neljään kertaan vuorokaudessa (122a § 1 mom.). Lisäksi – ja 120a §:n tarkoittamasta asumisvelvollisuudesta poiketen – se tarkoittaisi velvollisuutta oleskella ”vastaanottokeskuksen alueella” (122a § 2 mom.) eli sillä tontilla, jolla vastaanottokeskus sijaitsee (hallituksen esitys, 28). Turvaamistoimen määrännyt viranomainen voisi vastaanottokeskuksen johtajaa kuultuaan myöntää lapselle luvan poistua tilapäisesti keskuksen alueelta ”painavan henkilökohtaisen syyn” vuoksi (122 § 2 mom.). Esimerkkinä tällaisesta syystä perusteluissa mainitaan tässäkin yhteydessä lapsen oma tai hänen lähiomaisensa vakava sairaus tai lähiomaisen hautajaiset (s. 28). Lapsen asumisvelvollisuus voisi pääsäännön mukaan jatkua kauintaan kaksi viikkoa. Sitä voitaisiin kuitenkin jatkaa vielä kahdella viikolla, jos se olisi ”välttämätöntä maasta poistamisen täytäntöönpanon turvaamiseksi” (122a § 3 mom.). Jos lapsi ei noudattaisi hänelle määrättyä asumisvelvollisuutta, hänet voitaisiin ottaa säilöön edellyttäen, että lapsen säilöön ottamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät (122a § 4 mom.). Lapsen asumisvelvollisuuteen sovellettaisiin, mitä 120a §:ssä säädettäisiin vastaanottokeskuksen velvollisuudesta ilmoittaa asianomaiselle viranomaiselle asumisvelvollisuuden laiminlyönnistä ja asumisvelvollisuuden toteutumista valvovan vastaanottokeskuksen henkilökunnan rikosoikeudellisesta virkavastuusta (122a § 1 mom.). Lisäksi sovellettaisiin säilöön ottamisesta päättämisestä ja tuomioistuinkäsittelystä säädettyjä menettelyjä (122a § 5 mom.).

Kuten hallituksen esityksen säätämisjärjestysperusteluissa (s. 31–32) esitetään, lapsen asumisvelvollisuus merkitsee vapaudenriistoa ja siten verraten voimakasta puuttumista lapsen *henkilökohtaiseen vapauteen*. Henkilökohtainen vapaus on turvattu jokaiselle perus- ja ihmisoikeutena (*perustuslaki 7 § 1 mom.*, *Euroopan ihmisoikeussopimus 5 art*.). Perustuslaki kieltää riistämästä vapautta mielivaltaisesti ja ilman laissa säädettyä perustetta. Rangaistukseen sisältyvän vapaudenmenetyksen voi määrätä vain tuomioistuin. Muun vapaudenmenetyksen laillisuus tulee voida saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi. Vapautensa menettäneen oikeudet tulee perustuslain mukaan turvata lailla. Lapsen vapaudenriiston edellytyksistä ja vapaudenriiston kohteeksi joutuneen lapsen oikeuksista määrätään myös *lapsen oikeuksien yleissopimuksessa*. Sopimuksen *37 artiklan* mukaan lapsen vapaudenriistossa tulee noudattaa lakia. Toimeen on turvauduttava vasta ”viimeisenä ja mahdollisimman lyhytaikaisena keinona”. Vapaudenmenetyksen kohteeksi joutunutta lasta on kohdeltava ”inhimillisesti ja kunnioittaen synnynnäistä ihmisarvoa ottaen huomioon hänen ikäistensä tarpeet”. Lapsi on pidettävä erillään aikuisista, paitsi silloin, kun katsotaan olevan lapsen edun mukaista menetellä toisin. Jokaisella lapsella on sopimuksen nojalla oikeus pitää yhteyttä perheeseensä kirjeitse ja vierailukäynnein, ”poikkeuksellisia olosuhteita” lukuun ottamatta.

Ehdotetut säännökset täyttävät nähdäkseni muutamin varauksin perusoikeuden rajoittamista koskevat *yleiset rajoitusedellytykset*. Perustelujen mukaan uusilla turvaamistoimilla pyritään vähentämään säilöön ottamista sekä edistämään kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten sujuvaa käsittelyä (s. 16–17). Varsinkin ensin mainittua *tavoitetta* on pidettävä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä, sillä säilöön ottaminen on asumisvelvollisuutta pidemmälle menevä henkilökohtaisen vapauden rajoitus. Koska lapsen asumisvelvollisuuden edellytykset olisivat samat kuin lapsen säilöönoton ja koska perustuslakivaliokunta on arvioinut jälkimmäisen turvaamistoimen täyttävän *oikeasuhtaisuuden* vaatimuksen (*PeVL 45/2014 vp*, 3–5), vastaava johtopäätös on ulotettavissa koskemaan myös ehdotettua lapsen asumisvelvollisuutta.

Suhteellisuusvaatimuksen kannalta erikseen on arvioitava kuitenkin vielä rajoituksen *kestoa*. Lapsen asumisvelvollisuus jatkuisi kauintaan kaksi viikkoa kuitenkin niin, että sitä voitaisiin jatkaa kahdella viikolla, jos se on ”välttämätöntä maasta poistamisen täytäntöönpanon turvaamiseksi” (122a § 3 mom.). Ehdoton enimmäispituus olisi siten neljä viikkoa. Lapsen säilöön ottamisen vastaavat enimmäisajat ovat kolme vuorokautta plus kolme vuorokautta. Muiden turvaamistoimien tavoin lapsen asumisvelvollisuus olisi määrättävä päättyväksi heti, ”kun se ei ole enää välttämätön päätöksenteon tai täytäntöönpanon turvaamiseksi” (117a § 3 mom.). Lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan lapsen vapaudenriistoon saadaan turvautua vasta viimeisenä ja ”mahdollisimman lyhytaikaisena” keinona (37 art.). Kahden tai neljän viikon enimmäiskestoa perustellaan hallituksen esityksessä ainoastaan toteamalla kyseessä olevan säilöön ottamista lievempi vapauden rajoitus (s. 20, 28). Perusteluista ei selviä, miten ehdotettuihin enimmäisaikoihin on päädytty. On siksi vaikea arvioida, täyttäisikö lapsen asumisvelvollisuus mahdollisimman lyhytaikaista keinoa tarkoittavan vaatimuksen ja olisiko se kestonsa puolesta oikeasuhtainen keino hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi.

Toinen suhteellisuusvaatimukseen kytkeytyvä ongelma koskee lakiin nykyisin sisältyvää mahdollisuutta *ottaa lapsi säilöön*. Sen vaihtoehdoksi säädettäisiin uusi turvaamistoimi, lapsen asumisvelvollisuus. Lapsen säilöönotto ja lapsen asumisvelvollisuus perustuisivat samoihin edellytyksiin. Kummassakin on kyse vapaudenmenetyksestä. Säilöön ottaminen merkitsee kuitenkin asumisvelvollisuutta pidemmälle menevää puuttumista henkilökohtaisen vapauden suojaan. Tämä herättää väistämättä kysymyksen, löytyykö lapsen säilöön ottamisen tueksi enää riittäviä perusteluja, jos (kun?) sama tavoite voidaan saavuttaa lapsen oikeuksia vähemmän rajoittavan keinon, asumisvelvollisuuden, avulla. Valtioneuvoston vuonna 2015 hyväksymässä lausumassa on asetettu tavoitteeksi säilöönottokiellon laajentaminen koskemaan kaikkia maasta poistettavia ja ilman huoltajaa olevia lapsia (s. 15, 18–19). Esityksen perusteluista käy ilmi, että moni Euroopan maa on kieltänyt ilman huoltajaa maahan saapuvan lapsen säilöön ottamisen kokonaan ja että meilläkin säilöönotto on tällaisessa tapauksessa nykyisin poikkeuksellista (s. 8, 10).

Lapsen säilöönottomahdollisuuden säilyttämistä perustellaan esityksessä turvaamistoimia määräävien viranomaisten näkökulmalla. Lapsen säilöön ottamiselle on tästä näkökulmasta edelleen ”selvä tarve” viimesijaisena turvaamistoimena ulkomaalaislain tavoitteiden ja erityisesti maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi (s. 15). Esimerkkinä mainitaan tilanne, jossa lapsi on syyllistynyt toistuvasti rikoksiin Suomessa oleskellessaan ja hänen maasta poistamistaan valmistellaan. Tällöin toisaalta yleensä myös arvioidaan lastensuojelullisten toimien tarve ulkomaalaislain mukaisten turvaamistoimien ohella tai sijasta (s. 8). Perustelujen mukaan lasten säilöönoton kieltämisen sijasta tulisi pyrkiä säilöönoton vähentämiseen uusia, vaihtoehtoi-

sia turvaamistoimia kehittämällä (s. 15). Perusteluissa korostetaan säilöönoton viimesijaisuutta ja sitä, että harkinta lapsen asumisvelvollisuuden ja säilöön ottamisen välillä tapahtuisi aina yksilöllisesti, jolloin arvioitaisiin erityisesti pakenemisen vaaran mahdollisuus (s. 27).

Vaikka perus- ja ihmisoikeusvelvoitteista tai unionin oikeudesta ei johdu välitöntä velvollisuutta myös 15 vuotta täyttäneiden lasten säilöönoton kieltämiseen, kielto olisi näiden velvoitteiden kannalta selvästi parempi vaihtoehto kuin se, jonka hallitus on valinnut ja jonka mukaan lapsen säilöön ottamista koskevat ulkomaalaislain säännökset pysyisivät ennallaan. Jos lasten säilöönoton täyskieltoa ei pidetä vielä tässä vaiheessa mahdollisena, olisi harkittava vakavasti mahdollisuutta nostaa säilöönoton kynnystä nykyisestä. Tämä olisi perusteltavissa erityisesti sillä, että uusi turvaamistoimi, asumisvelvollisuus, nojaisi säilöönottoa nyt koskeviin edellytyksiin.

Lapsen asumisvelvollisuudesta päättäisi ulkomaalaislain 123 §:ssä tarkoitettu virkamies, jonka tulisi ilmoittaa asiasta viipymättä ja viimeistään asumisvelvollisuuden määräämistä seuraavana päivänä sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiirissä vastaanottokeskus sijaitsee, siten kuin ulkomaalaislain 124 §:ssä säädetään. Päätöksentekoon sovellettaisiin myös ulkomaalaislain 125, 125a, 126 ja 128 §:iä. Ne koskevat menettelyä käräjäoikeudessa, sosiaalityöntekijän velvollisuutta antaa käräjäoikeudelle kirjallinen lausunto asiassa, käräjäoikeuden päätöstä ja asian käsittelyä uudelleen käräjäoikeudessa. Arvioin näiden säännösten perusteella ehdotuksen täyttävän perusoikeusrajoitusta koskevan vaatimuksen *riittävistä oikeusturvajärjestelyistä*. Viittaussäännös 122a §:n 5 momentissa jättäisi tosin yleisluonteisuudessaan jossain määrin epäselväksi, mitä päätöksentekoa ja tuomioistuinkäsittelyä koskevia ulkomaalaislain 7 luvun säännöksiä sovellettaisiin sellaisinaan, mitä vain osaksi ja mitä ei ehkä lainkaan lapsen asumisvelvollisuudesta määräämiseen.

Ulkomaalaislain muutosesityksestä vuonna 2014 antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta katsoi 15 vuotta täyttäneen lapsen säilöön ottamista koskeva sääntelyn olevan ”hankalasti hahmottuvaa”. Syynä oli se, että säilöön ottamisen mahdollisuus ratkeaa monen eri ulkomaalaislain pykälän samanaikaisen soveltamisen perusteella (*PeVL 45/2014 vp*, 4/I). Vastaava arvio voidaan esittää vielä painokkaammin nyt ehdotetusta, 15 vuotta täyttäneen lapsen asumisvelvollisuutta koskevasta sääntelystä. Asiaa koskevien säännösten keskinäissuhteet ja usean säännöksen samanaikainen soveltaminen muodostavat vaikeaselkoisen kokonaisuuden, mikä hankaloittaa lain sisällön ymmärtämistä ja mitä voidaan arvostella myös perusoikeusrajoitusta koskevan *täsmällisyysvaatimuksen* kannalta.

Tampereella 24. lokakuuta 2016

Raija Huhtanen
julkisoikeuden professori